
ਤਤਕਰਾ

1. ਜਾਣ ਪਛਾਣ
2. ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ
3. ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ
4. ਸਮਾਰਟ ਲਕਸ਼
5. ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼
6. ਰਿਣ ਬਨਾਮ ਨਿਵੇਸ਼
7. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਜਟ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ
8. ਅਸਲ ਨਿਜੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ
9. ਜੋਖਮ ਬਨਾਮ ਮੁਨਾਫਾ
10. ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ
11. ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ
12. ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਯੋਜਨਾ
13. ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ
14. ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ
15. ਨਿਵੇਸ਼ ਘੋਟਾਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਓ
16. ਐਸਟੇਟ ਯੋਜਨਾ
17. ਸ਼ਾਰ
18. ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੈੱਬਸਾਇਟਸ

1. ਜਾਣ ਪਛਾਣ

ਤੁਸੀਂ ਜੀਵਨ ਦੇ ਕਈ ਪੜ੍ਹਾਅ ਸਫਲਤਾ ਪੂਰਵਕ ਪਾਰ ਕੀਤੇ ਹਨ, ਆਪਣੇ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕਈ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਵਿਚੋਂ ਬਾਹਰ ਆਏ, ਕਈ ਉਤਾਰ ਚੜ੍ਹਾਅ ਵੇਖੇ ਆਏ। ਹੁਣ, ਤੁਹਾਡਾ ਨਵੀਂ ਅਵਸਥਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਂ ਹੈ- ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਜੀਵਨ ਮੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਕਾਰਜ ਮੁਕਤੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੇਜ਼ ਰਫ਼ਤਾਰ ਤੋਂ ਧੀਮੀ ਚਾਲ ਵਿਚ ਬਦਲਣਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਡਰਾਇਵ ਸਕੂਨ ਭਰੀ, ਰਮਣੀਕ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਭਰਪੂਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਾਵਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਇਕ ਹੋਰ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਕ ਆਰਥਿਕ ਮਸਲਾ ਵੀ ਹੈ।

ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰ ਕਮਾਈ ਦਾ ਜਰੀਆ ਤਨਖਾਹ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਮਿਲਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੀ ਕੰਮ-ਕਾਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਈ ਦੀ ਨਿਗਮਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਖਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਅਨੁਸਾਰ ਢਾਲ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ। ਜਦੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਵਿਚ ਇਕ ਤਾਲ-ਮੇਲ ਬਿਠਾ ਚੁੱਕੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਵੇਲੇ ਇਸ ਵਿਚ ਕੁਝ ਬਦਲਾਵ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਸੀਂ ਇਹ ਸੋਚਣ ਵਿਚ ਰੁਝੇ ਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪੈਨਸ਼ਨ ਦਾ ਪੈਸਾ ਅਤੇ ਸੰਗ ਰਹਿਤ ਬਚਤ ਦਾ ਕੀ ਕਰਨਾ ਹੈ? ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਨੁੱਖ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਾ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖੇ ਬਲਕਿ ਆਰਥਿਕ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ।

2. ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ

ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਈ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਜਲਦੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਾਸਤਵਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ।

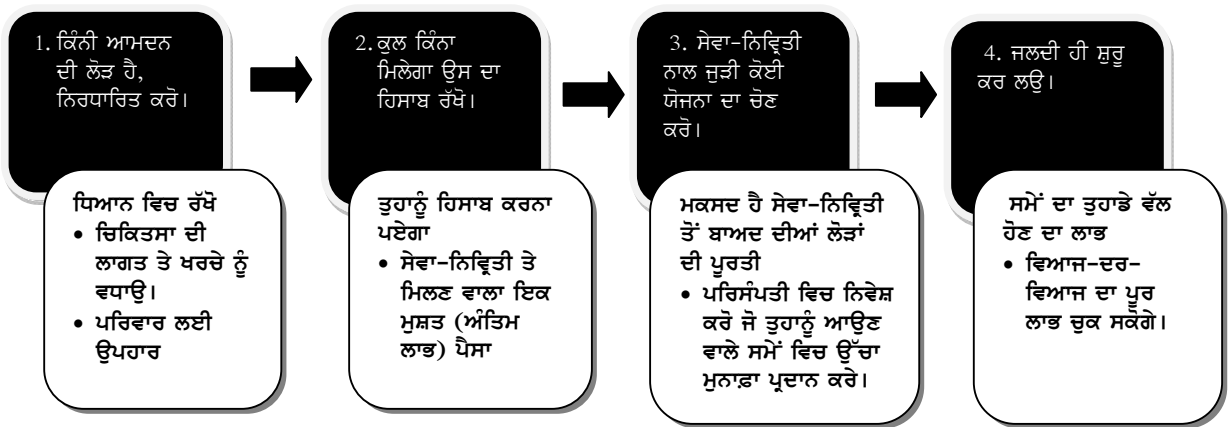
ਇਕ ਆਦਰਸ਼ਕ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਯੋਜਨਾ ਉੱਤੇ ਪੁਜਣ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਚਰਣਾਂ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰੋ।

ਚਰਣ 1: ਇਹ ਤੈਅ ਕਰ ਲਉ ਕਿ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਲਈ ਕਿਨ੍ਹੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵੱਧਦੀ ਹੋਈ ਚਿਕਿਤਸਾ ਲਾਗਤ, ਖਰਚ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਉਪਹਾਰ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣਾ।

ਚਰਣ 2: ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ (ਅੰਤਿਮ ਲਾਭ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖੋ।

ਚਰਣ 3: ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ। ਉਸ ਪਰਿਸੰਪਤੀ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰੋ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਉਚਾ ਮੁਨਾਫਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ।

ਚਰਣ 4: ਜਲਦੀ ਤੋਂ ਜਲਦੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਜੋ ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ ਦੇ ਲਾਭ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਸਮਾਂ ਹੋਵੇ।

ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਵੇਲੇ ਮੈਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ?

ਸਿੱਧਾ ਹਿਸਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦਾ 70 ਤੋਂ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਮਾਉਣਾ ਹੀ ਪਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ 20,000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨਾ (ਕਰ ਭੁਗਤਾਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) ਕਮਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਮਾਨਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ 15,000 ਤੋਂ 18,000 ਰੁਪਏ ਮਹੀਨੇ, ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਉਦਾਹਰਣ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਸਾਰੇ ਹਿਸਾਬ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਸਥਿਰਤਾ ਆ ਸਕੇ।

ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਿਸਾਬ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ	60
ਵਰਤਮਾਨ ਉਮਰ	58
ਜੀਵਨ ਉਮੀਦਵਾਰੀ	83
ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲ	23
ਵਰਤਮਾਨ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਸਾਲਾਨਾ ਖਰਚ	1.80 ਲੱਖ ਰੁਪਏ
ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਔਸਤ ਆਮਦਨ	12%
ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ	5%
ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ ਦਾ ਸਮਾਯੋਜਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮਦਨ	7%
ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਲੋੜ	15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ*

ਕ੍ਰਿਆਸ਼ੀਲ ਬਿੰਦੂ : ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਿਵੇਂ ਕਰੀਏ

1. ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਦੇ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦੇਰੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ।
2. ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਬਚਤ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਜਿੰਨਾ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਸਕੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜਮਾਂ ਕਰੋ।
3. ਖਰਚੇ ਘਟਾਉ ਅਤੇ ਬਚਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਸਾਂਭ ਕੇ ਰੱਖੋ।
4. ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਰੱਖੋ। ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ ਜਿੱਥੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਹੋਵੇ।
5. ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਝਾੜ-ਪੁੰਜ ਕਰੋ। ਕੀ ਪਤਾ, ਸੇਵਾ-ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਘੱਟ ਖ੍ਰੀਲੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਜੀਣੀ ਪਏ।

6. ਅਜਿਹੀ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਕੋਈ ਅਕਲਮੰਦੀ ਨਹੀਂ ਜੋ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਜਾਂ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਰਹੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਵੇਚ ਕੇ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਲਾਉ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦੇਵੇ।

* ਹਾਲਾਂਕਿ 15 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਸੇਵਾ ਨਿਵੇਸ਼ੀ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਕਾਫੀ ਜਾਪੇ ਪਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਮੁਦਰਾ ਸਫੀਤੀ ਕਾਰਨ ਉਹੀ ਚੀਜ਼ਾਂ, ਵਸਤੂਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਉਪਰ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਹੋਣ ਤੇ ਇਹੀ ਪੈਸਾ ਕਾਫੀ ਨਾ ਹੋਵੇ।

3. ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

“ਪੇੜ ਲਾਉਣ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧੀਆ ਸਮਾਂ ਕੱਲ੍ਹ ਸੀ। ਪੇੜ ਲਾਉਣ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਧੀਆ ਸਮਾਂ ਅੱਜ ਹੈ।”

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਤ ਦੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿਚ ਹੀ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਪਿੱਛੇ ਜਿਹੜਾ ਉਦੇਸ਼ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸਹੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਮਿਲ ਸਕੇ।

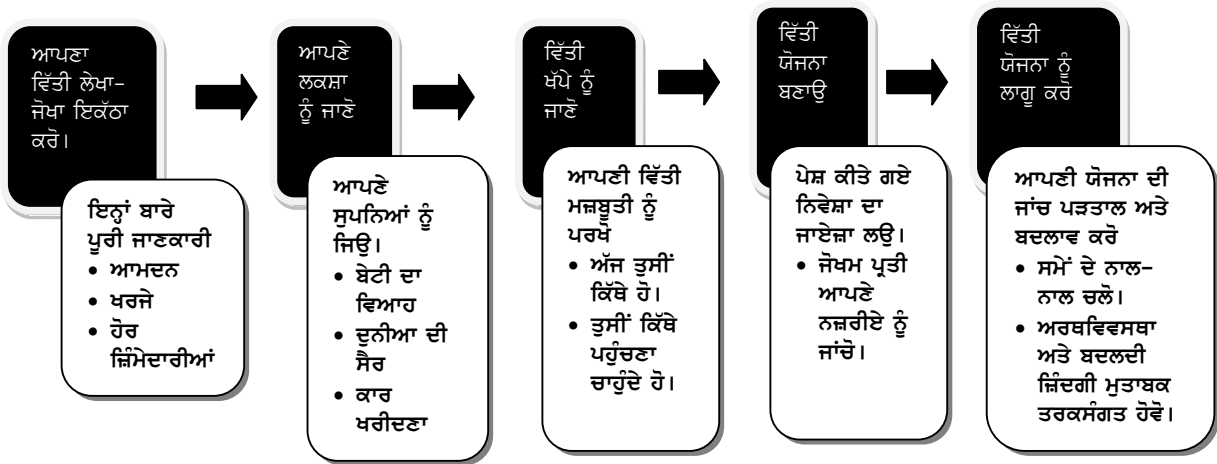
ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ

ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਜਿਹੇ ਸ਼ਬਦ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਬਦਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵੇਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਹਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਰਕੇ ਸਮਝਣਾ ਪਏਗਾ। ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਮੂਲ ਕਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦਰ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਈ ਚਰਣਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਲਕਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਉਤਾਰ-ਚੜ੍ਹਾਅ ਨੂੰ ਜਾਚਣ ਪਰਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਤੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਇਕ ਜਾਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਉਸ ਵਚਨ ਬੱਧਤਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਲਈ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੋ ਕੁਝ ਵੀ ਅੱਜ ਨਾ ਵਰਤ ਕੇ ਭੱਵਿਖ ਲਈ ਬਚਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ

ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਪੰਜ ਚਰਣ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ :

- ਆਪਣਾ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਹੋਰ ਜ਼ਿੰਮੇਦਾਰੀਆਂ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਇਕੱਠੀ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੋ।
- ਵਿੱਤੀ ਮਸਲੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਪਹੁੰਚਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਦੇ ਖੱਪੇ ਨੂੰ ਸਮਝੋ।
- ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉ ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਅਤੇ ਜੋਖਮ ਪ੍ਰਤੀ ਤੁਹਾਡੇ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨੂੰ ਸਾਫ਼ ਕਰੇਗਾ।
- ਆਪਣੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰੋ- ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਾਵ ਕਰਦੇ ਰਹੋ- ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਬਦਲਦੀ ਅਰਥ ਵਿਵਸਥਾ ਅਤੇ ਨਿਤ ਬਦਲਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਰਹਿ ਕੇ ਸਗੋਂ ਕਦਮ ਮਿਲਾ ਕੇ ਚਲ ਸਕੋ।

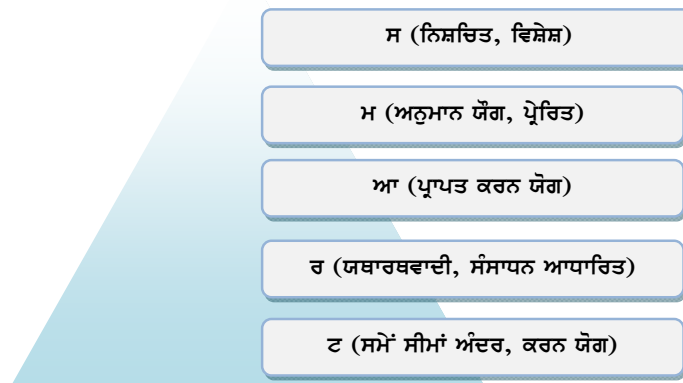
ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ

4. ਸਮਾਰਟ ਲਕਸ਼

ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਫ਼ੈਸਲੇ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਭੱਵਿਖ ਦੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਅੱਜ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਬਚਤ, ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਉੱਪਰ ਕਿੰਨੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਨੂੰ ਕਿੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭ ਮਿਲ ਸਕੇ, ਬਾਰੇ ਨਿਰਣੇ ਲੈਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਬਣਾਈ ਯੋਜਨਾ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਲਕਸ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਤੀ ਅਤੇ ਭੱਵਿਖ ਉੱਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਬਹੁਤ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾਂ ਅੰਦਰ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਰਾਹ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਤੇ ਚੱਲਣ ਵਿਚ ਤੁਹਾਡੀ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਪੈਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕਦਮ ਹੈ ਸਮਾਰਟ ਆਰਥਕ ਉਦੇਸ਼ ਬਣਾਉਣਾ। ਤੁਹਾਡੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਸ (ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼), ਮ(ਅਨੁਮਾਨ ਯੋਗ, ਪ੍ਰੇਰਿਤ), ਅ(ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ), ਰ(ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ, ਸੰਸਾਧਨ ਆਧਾਰਿਤ) ਅਤੇ ਟ(ਸਮੇਂ ਸੀਮਾਂ ਅੰਦਰ ਕਰਨ ਯੋਗ)। ਕਈ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਧਾਰਨਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਗ਼ਲਤੀ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਅਕਸਰ ਲਕਸ਼ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦੇ।

ਸਮਾਰਟ ਲਕਸ਼

		ਗ਼ਲਤ ਪਹੁੰਚ	ਸਹੀ ਪਹੁੰਚ
ਨਿਸ਼ਚਿਤ	ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਸਹੀ-ਸਹੀ ਜਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਕਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ।	ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੌਤੀ ਦੇ ਅਗਤੇ ਜਨਮਦਿਨ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਅੰਡ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।	ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਪੌਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਜਨਮਦਿਨ ਲਈ 10,000 ਰੁਪਏ ਅੰਡ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹਾਂ।
ਅਨੁਮਾਨ ਯੋਗ	ਤੁਹਾਡਾ ਲਕਸ਼ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕਦੇ ਹਾਸਲ ਕਰੋਗੇ।	ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਕਰਜੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਛੇਤੀ ਹੀ ਕਰ ਦਵਾਂਗਾ।	ਅਗਲੇ ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿਚ, ਮੈਂ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿਚੋਂ ਦੋ ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਦੇ ਬਿਲਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਵਾਂਗਾ।
ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਯੋਗ	ਤੁਹਾਡੇ ਲਕਸ਼ ਤੁਹਾਡੀ ਪਹੁੰਚ ਦੇ ਵਿਚ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।	ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਾਂਗਾ।	ਮੈਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 4000 ਰੁਪਏ ਵੱਖ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਹਰ ਸਾਲ 48000 ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਾਂਗਾ।
ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ	ਤੁਹਾਡੇ ਲਕਸ਼ ਅਜਿਹੇ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਪੂਰੇ ਕਰ ਸਕੋ।	ਲਗਾਤਾਰ ਬਚਤ ਕਰ ਕੇ ਮੈਂ ਕਰੋੜਪਤੀ ਬਣ ਜਾਉਂਗਾ।	ਲਗਾਤਾਰ ਬਚਤ ਕਰਕੇ, ਮੈਂ ਅਗਲੀ ਦਿਸੰਬਰ ਤਕ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਬਰਾਬਰ ਬਚਤ ਹੋਵੇਗੀ।
ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਅੰਦਰ	ਲਕਸ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾਂ ਅੰਦਰ ਬਣਾ ਨਾਲ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਤੋਲ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਦਾ ਵੀ ਰਹੇਗਾ।	ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਬਚਤ ਕਰਾਂਗਾ।	ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਅਗਲੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ 50,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਾਂਗਾ।

ਕਾਰਜ

(ਥੱਲੇ ਦਿੱਤਾ ਕਾਰਜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਵਿੱਤੀ ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਸ ਲਈ ਦੂਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।)

ਕਾਰਜ : ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੋ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸੱਚਾਈ ਨਾਲ ਉਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿਉ।

ਤੁਹਾਡਾ ਅੱਜ : ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੀ ਆਰਥਕ ਸਥਿਤੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਖੜੇ ਹੋ?

ਤੁਹਾਡਾ ਭੱਵਿਖ : ਭੱਵਿਖ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਕੀ ਹਨ? ਕਹਿ ਲਉ ਅੱਜ ਤੋਂ ਦੱਸ ਸਾਲ ਬਾਅਦ।

ਤੁਹਾਡਾ ਸੱਚ : ਕੀ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਇਨ੍ਹੀ ਸ਼ਮਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਉੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪਾਉਂ? ਉੱਥੇ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਤੁਹਾਡੀ ਕੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ?

ਭੱਵਿਖ ਲਈ ਬਣਾਈ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਲਕਸ਼ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਹਰੇਕ ਲਕਸ਼ ਲਈ, ਦੋ ਬਹੁਤ ਹੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖੋ, ਪਹਿਲਾ ਜੋਖਮ ਸਹਿਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਕਿਸ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਅੰਧਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਸਹਿਣ ਦਾ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਪੱਧਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਲਾਉਣ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਵਿਚ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੋ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਹਾਸਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ, ਮੱਧਮ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਇਕ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਛੁੱਟੀਆਂ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ, ਮੱਧਮ ਅਵਧੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੇ ਦਰਮਿਆਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਵੀਂ ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਅਤੇ ਲੰਮੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਪੰਜ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਨਵਾਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣ ਜਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿੱਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ।

ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਬਚਤ ਦੇ ਸਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 1,80,000 ਰੁਪਏ ਸਾਲਾਨਾ ਕਮਾਉਂਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ 20% (36,000 ਰੁਪਏ) ਬਚਤ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਨ ਖਰਚਾ 2,00,000 ਰੁਪਏ ਬੈਠੇਗਾ। ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਾ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਹਾਇਰ ਸਕੈਂਡਰੀ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰੇਗਾ। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮਤਾ ਮੁਤਾਬਕ ਹੀ ਇਸ ਕੰਮ ਲਈ ਪੈਸਾ ਲਾਉਗੇ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਮ ਉਠਾਉਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਾਈ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਮ ਲੈਣ ਤੋਂ ਡਰਦੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹੇ ਫੰਡਾਂ ਜਾਂ ਸ਼ਿਅਰਾਂ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੋਵੇਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਫੰਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲੈ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਨ ਲਉ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 36,000 ਰੁਪਏ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ, 25,000 ਰੁਪਏ ਦੂਸਰੇ ਸਾਲ, 30,000 ਰੁਪਏ ਤੀਸਰੇ ਅਤੇ ਚੌਥੇ ਸਾਲ ਤਾਂ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡਾ ਕੁਲ ਨਿਵੇਸ਼ 1,21,000 ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸਿਰਫ ਅਜਿਹੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਲਾਭ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਔਸਤਨ 22% ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਮੁੰਬਈ ਭੇਜ ਕੇ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੇ ਸੁਪਨੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੋਗੇ।

ਅਸੀਂ ਇਸ ਜਵਾਬ ਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਦੇ?

ਭੱਵਿਖ ਮਾਨ ਦੇ ਸੂੱਤਰ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰ ਕੇ ਅਸੀਂ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦਰ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਲਾ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਆਪ ਵੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਖੱਬੇ ਹੱਥ ਵਾਲਾ ਹਿੱਸਾ = ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸਾ

$$FV = \sum [PV(1+r)^n] = PV(1+r)^4 + PV(1+r)^3 + PV(1+r)^2 + PV(1+r)^1$$

ਜਿੱਥੇ FV = ਭੱਵਿਖ ਮਾਨ, PV = ਵਰਤਮਾਨ ਮਾਨ, R = ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਦਰ, N = ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ

$$2,00,000 = 36,000 (1.22)^4 + 25,000 (1.22)^3 + 30,000 (1.22)^2 + 30,000 (1.22)^1$$

$$2,00,000 = 79752.044 + 45396.2 + 44652 + 36600$$

$$2,00,000 = 206,400.244$$

ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਕਿ ਅੰਦਾਜ਼ਨ 22% ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੀਤਾ ਗਿਆ 1,21,000 ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ 2,06,400.244 ਬਣ ਜਾਏਗਾ। ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਲਈ ਵਿਹਾਰਕ ਹੋਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ; ਆਪਣੇ ਆਪ ਕੋਲੋ ਪੁੱਛੋ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅਜਿਹਾ ਜੋਖਮ ਚੁਕ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ 22% ਦੀ ਅਮਦਨ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ ਬਜਾਏ ਇਸਦੇ ਕਿ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਲਾਉਣਾ ਜਿੱਥੇ ਜੋਖਮ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ, ਰਾਏ ਇਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੁਰਖਿਅਤ ਥਾਂ ਪੈਸਾ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਵਧਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਬਚਤ ਕਰਨ ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਤਾਲਿਕਾ 1 : ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸਾਨਾ ਲਈ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਉਮਰ: 50 ਸਾਲ
ਪੇਸ਼ਾ: ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਲਕਸ਼	ਨਾਂ	ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਰਾਸ਼ੀ (ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਵਿਚ)
ਪੜ੍ਹਾਈ-ਡਾਕਟਰ	ਰਾਜਾ (ਮੁੰਡਾ)	6 ਸਾਲ	20,000
ਵਿਆਹ	ਰੰਭਾ (ਧੀ)	10 ਸਾਲ	35,000
ਘਰ	ਆਪਣੇ ਲਈ	12 ਸਾਲ	60,000

ਤਾਲਿਕਾ 2: ਸ਼੍ਰੀ ਪਰਸਾਨਾ ਲਈ ਛੋਟੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਉਮਰ: 50 ਸਾਲ
ਪੇਸ਼ਾ ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਲਕਸ਼	ਨਾਂ	ਅੱਜ ਤੋਂ ਸੋਚੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਰਾਸ਼ੀ (ਰੁਪਏ)
ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਕ ਸਥਾਨ ਦੀ ਯਾਤਰਾ	ਆਪਣੇ ਲਈ	6 ਮਹੀਨੇ	20,000
ਏਸੀ ਖਰੀਦਣਾ	ਆਪਣੇ ਲਈ	2 ਮਹੀਨੇ	28,000

ਕਾਰਜ

ਉਦੇਸ਼	ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ	ਸ਼ਾਲਾਨਾ ਬਚਤ	ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ	ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਨੁਮਾਨਤ ਬਜਟ	ਜੋਖਮ ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ
ਪੜ੍ਹਾਈ					
ਵਿਆਹ					
ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ					
ਗੱਡੀ ਖਰੀਦਣਾ					
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ					
ਪੂਰੀ ਦੁਨਿਆ ਘੁੰਮਣਾ					
ਸ਼ੇਵਾ ਨਿਵਿੱਤੀ					
ਬੱਚਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਹ					

ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਅਜਿਹੀ ਆਰਥਕ/ਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰ ਸਕੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਨ੍ਹੇ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤੇ ਕਰਨਾ ਹੈ।

5. ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼

ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਹੀ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਲੱਭਣਾ

ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪਣ ਤੋਂ ਇਕ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਹਨ। ਬਚਤ ਨਕਦੀ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਅਤਿਅੰਤ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਤਰਲ ਖਾਤਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਬਚਤ ਖਾਤੇ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸਾ (ਪੂੰਜੀ) ਖਰਚ ਕੇ ਅਜਿਹੀ ਪਰਿਸੰਪਤੀ ਖਰੀਦਦੇ ਹੋ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਤਾਬਕ, ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਆਮਦਨ ਦੇਵੇਗੀ ਅਤੇ ਹਰ ਚੜਦੇ ਸਾਲ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੋਰ ਅਮੀਰ ਬਣਾਵੇਗੀ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਬਚਤ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੈਸਾ ਬਚਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ

ਤੁਸੀਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਮ ਲੈ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਜੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਮੁਤਾਬਕ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਵਧੇਗਾ। ਨਿਵੇਸ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਦ ਕਿ ਬਚਤ ਤੁਹਾਡੀ ਅਲਪਕਾਲਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦਾ ਅਤੇ ਅਪਾਤਕਾਲਿਕ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰਥਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬਚਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਮੂਲ ਨੂੰ ਸਥਾਇਤਵ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਭਾਵ ਜ਼ਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਲਈ ਜੋਖਮ ਲੈ ਕੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕੀਤੇ ਲਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

6. ਰਿਣ ਬਨਾਮ ਨਿਵੇਸ਼

ਅਕਸਰ ਲੋਕਾਂ ਵਿਚ ਇਕ ਆਮ ਹੀ ਉਲਝਣ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਆਰਥਕ ਉਦੇਸ਼ (ਜਿਵੇਂ ਘਰ ਖਰੀਦਣਾ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਿਣ ਲੈਣ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ। ਕੋਈ ਨਿਯਮ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਦੱਸੇ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਵਿਕਲਪ ਚੰਗਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਰਿਣ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਵਰੂਪ ਉਪਰ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਹਨ:

- ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਆਰਥਕ ਮਜ਼ਬੂਤੀ/ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿਕਲਪਾਂ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਹੈ।
- ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ ਰਿਣ ਤੇ ਨਿਜੀ ਰਿਣ ਬੜੇ ਮਹਿੰਗੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
- ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਰਿਣ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਆਜ ਦਰ ਵੀ ਘੱਟ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਕਰ ਉਤੇ ਲਾਭ ਵੀ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਘਰ ਸੰਬੰਧੀ ਰਿਣ ਵਿਚ, ਤਾਂ ਰਿਣ ਲੈਣਾ ਹੀ ਲਾਹੇਵੰਦ ਸਾਬਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਅਜਿਹੀ ਯੋਜਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਲ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।
- ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰਾ ਪੈਸਾ ਗੁਆ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਉਪਰ ਨਹੀਂ ਪਏਗਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਰਿਣ ਲਏ ਹੋਏ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਤੇ ਸ਼ਿਅਰ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਲਾ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਜੋਖਮ ਭਰਿਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

7. ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਬਜਟ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ

ਇਕ ਬਜਟ ਬਣਾਉ। ਹਿਸਾਬ ਲਾਉ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਕੁਝ ਬੱਝਵੇਂ ਖਰਚੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿਰਾਇਆ, ਰਿਣ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਆਦਿ ਜੋ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਕਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ। ਕੁਝ ਅਸਥਿਰ ਖਰਚੇ ਜਿਵੇਂ ਖਾਣ-ਪੀਣ, ਕਪੜੇ ਉਤੇ ਮਨੋਰੰਜਨ ਉਪਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਸ ਉਤੇ ਅਕਸਰ ਅਸੀਂ ਫਜ਼ੂਲ ਖਰਚਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਬਚਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਖਰਚਿਆਂ ਉਪਰ ਵਿਵੇਕ ਪੂਰਨ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਰੋਕ ਲਾਉ।

ਨਿਜੀ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੌਖਾ ਹੈ।

ਆਮਦਨ: ਆਪਣੀ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਜੋੜੋ: ਤਨਖਾਹ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਆਮਦਨ

ਖਰਚੇ: ਆਪਣੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਜੋੜੋ: ਕਿਰਾਇਆ, ਰਿਣ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ, ਔਸਤਨ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਉਪਰ ਖਰਚਾ, ਦਵਾਈਆਂ ਦਾ ਖਰਚਾ, ਮਨੋਰੰਜਨ ਆਦਿ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਵੀ ਔਸਤ ਨਾ ਨਿਰਧਾਰਣ ਕਰੋ ਜੋ ਮਹੀਨੇ-ਮਹੀਨੇ ਬਦਲਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਪੜਿਆਂ ਉਪਰ ਖਰਚਾ ਜਾਂ ਜੇ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਵੇਂ ਕਾਰ ਦੀ ਇਨਸ਼ੂਰੈਂਸ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਕ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪੈਸਾ ਕਿਵੇਂ ਖਰਚਦੇ ਹੋ। ਸਾਡੇ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਲੋਕ ਇਹ ਜਾਣ ਕੇ ਹੈਰਾਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪੈਸਾ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ‘ਗਾਇਬ’ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉ: ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖਰਚੇ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੋਣ? ਕੋਈ ਅਨੋਖੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਤਿੰਨ ਵਿਕਲਪ ਹਨ: ਖਰਚੇ ਘਟਾਉ, ਆਮਦਨ ਵਧਾਉ ਜਾਂ ਦੋਵੇ।

ਖਰਚੇ ਘਟਾਉ: ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਤਰੀਕੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਆਪਣੇ ਕਰਿਆਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨ੍ਹਾ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਵਾਲੀ ਚੀਜ਼ਾਂ ਖਰੀਦਣਾ। ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅਸਲ ਖਰਚ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਬਜਟ ਵਿਚ ਦਰਜ ਖਰਚਿਆਂ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ।

ਆਮਦਨ ਵਧਾਉ: ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿਚ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧਾਉ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਨੌਕਰੀ ਕਰੋ ਜੋ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੈਸਾ ਦੇ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਆਪਣੇ ਸ਼ੌਕ ਨਾਲ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕੰਮਾਂ ਤੋਂ ਪੈਸਾ ਬਣਾਉ। ਬਚਤ ਉੱਤੇ ਕੋਈ ਇਕੋ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਔਖਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਬਦਲਦਾ ਹੈ। 10% ਇਕ ਚੰਗੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਰਹੇਗੀ। ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਲਗੇ ਤਾਂ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਹੋਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਥੋੜੀ-ਥੋੜੀ ਰਾਸ਼ੀ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚੋਂ ਬਚਤ ਕਰ ਕੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਵਧਾ ਸਕਦੇ ਹੋ।

ਕਾਰਜ

ਆਪਣੇ ਲਈ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਇਕ ਬਜਟ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਵਿਚ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨੂੰ ਜੋੜੋ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਹਰ ਮੁਮਕਿਨ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿਉ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਕਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੇ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਈ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਕਿੰਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਬਚੇਗੀ। ਨਿਯਮ ਤਾਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਦਾ 20% ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡਾ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਬਜਟ	
ਉ: ਆਮਦਨ	
ਤਨਖਾਹ	
ਕਿਰਾਇਆ	
ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਿਆਜ	
ਪੂੰਜੀ ਲਾਭ	
ਵਪਾਰ	
ਹੋਰ ਸਰੋਤ	
ਕੁਲ ਆਮਦਨ	
ਅ: ਖਰਚੇ	
ਸਫਰ ਅਤੇ ਯਾਤਾਯਾਤ	
ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਪਯੋਗੀ ਵਸਤਾਂ	
ਕਿਰਾਇਆ	
ਫੁਰਸਤ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਖਰਚਾ	
ਬੀਮੇ ਦੀ ਕਿਸਤ	
ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ	
ਛੁੱਟੀਆਂ	
ਹੋਰ ਖਰਚੇ	
ਕੁਲ ਖਰਚੇ	
ੲ: ਬਚਤ = ਆਮਦਨ - ਖਰਚੇ	

ਇਹ ਦੇਖਣ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਤੁਸੀਂ 20% ਬਚਤ ਕਰ ਰਹੇ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਨੂੰ 100 ਨਾਲ ਗੁਣਾ ਕਰ ਕੇ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਭਾਗ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਜੇ ਨਤੀਜਾ 20 ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਫੁੱਲ ਖਰਚਾ ਬਹੁਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਚਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ... ਕਦੇ ਵੀ ਬਹੁਤੀ ਦੇਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੁੰਦੀ।

ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਵਿਲੱਖਣ ਬਜਟ

ਜਨਵਰੀ

ਨਾਂ: ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਨ, ਉਮਰ: 59 ਸਾਲ, ਪੇਸ਼ਾ: ਕੰਪਨੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ

ਆਮਦਨ	ਰਾਸ਼ੀ (ਰੁਪਏ)	ਖਰਚੇ	ਰਾਸ਼ੀ (ਰੁਪਏ)
ਤਨਖਾਹ	75,500	ਜ਼ਰੂਰੀ (ਈ.ਐਮ.ਆਈ)	32,500
ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	6,000	ਰਹਿਣ ਦਾ ਖਰਚਾ	28,700
ਪੈਨਸ਼ਨ		ਹੋਰ ਖਰਚੇ	
ਹੋਰ ਸਰੋਤ		ਪੀ.ਐਫ/ਐਲ.ਆਈ.ਸੀ	10,500
ਆਮਦਨ	81,500	ਖੁਲ ਖਰਚਾ	71,700

8. ਅਸਲ ਨਿਜੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਕੈਲਕੁਲੇਟਰ

ਤੁਹਾਡੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਸੌਖੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪਤਾ ਚਲ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਬਸ ਆਪਣੀ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜੋ ਕੁਝ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚੋਂ ਘਟਾ ਦਿਉ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ/ਮੁਲ ਪਤਾ ਚਲ ਜਾਏਗੀ। ਵਿੱਤ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪਹਿਲਾ ਕੰਮ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਣੋ ਕਿ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੱਜ ਤੁਹਾਡੀ ਸਥਿਤੀ ਕੀ ਹੈ, ਭਾਵ, ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਮੁਲ ਜਾਣੋ। ਤੁਹਾਡਾ ਅਸਲ ਮੁਲ, ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਦਾ ਫਰਕ ਹੈ:

ਆਪਣਾ ਅਸਲ ਮੁਲ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਪਰ, ਜਿਵੇਂ ਹਰ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਤੇ ਦੇਖਦੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖੋ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਅਸਲ ਮੁਲ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਚੰਗੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਆ ਰਹੇ ਹੋ।

ਅਸਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਥਲ੍ਹੇ ਦਿੱਤੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰਖੋ :

1. ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਚਲ ਰਹੀ ਕੀਮਤ/ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਇਸਤਮਾਲ ਕਰੋ।
2. ਜੇ ਬਿਲਕੁਲ ਸਹੀ ਨਾ ਕਰ ਪਾਉ ਤਾਂ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਕਰ ਲਉ।
3. ਥੋੜਾ ਪੁਰਾਤਨ ਪੰਥੀ ਰਹੋ।
4. ਫ਼ਜ਼ੂਲ ਦੇ ਬਿਉਰੇ ਵਿਚ ਨਾ ਪਉ।

ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮਾਡਲ ਬਿਉਰਾ

ਨਾਂ: ਰਾਜਾ

ਉਮਰ: 58 ਸਾਲ

ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਵਿਵਸਾਏ

31 ਜਨਵਰੀ ਨੂੰ ਅਸਲ ਕੀਮਤ

ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਵਿਵਸਾਏ	ਰਾਸ਼ੀ (ਲੱਖ ਵਿਚ)	ਦੇਣਦਾਰੀ	ਰਾਸ਼ੀ (ਲੱਖ ਵਿਚ)
ਘਰ	56.00	ਘਰ ਲਈ ਲਿੱਤਾ ਰਿਣ	17.50
ਬਚਤ ਖਾਤਾ	00.32	ਕਾਰ ਲਈ ਲਿੱਤਾ ਰਿਣ	05.20
ਈਕਵਿਟੀ ਸ਼ਿਅਰ	3.50	ਕਰੈਡਿਟ ਕਾਰਡ	02.4
ਐਫ.ਡੀ	05.00	ਨਿਜੀ ਰਿਣ	06.10
ਕਾਰ	06.20	ਕੁਲ	31.20
ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ	04.30		
ਕੁਲ	75.32	ਅਸਲ ਮੁੱਲ	44.12

9. ਜੋਖਮ ਬਨਾਮ ਮੁਨਾਫਾ

ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਚਲਦੇ ਹਨ। ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਇਕ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੂਰੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਥਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਡੁੱਬਣ ਦੀ ਵੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਚੰਗੀ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮ ਦੇ ਨਾਲ ਉਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਇਨਾਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੁੜੀ ਚੰਗੀ ਆਮਦਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਪੂਰੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਨੂੰ ਉਪਯੋਗੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਜੋਖਮ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਯਾਦ ਰੱਖਣ ਯੋਗ ਮੂਲ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਮਦਨ ਦਾ ਯੋਗ ਵੱਧਦਾ ਜਾਏਗਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਜੋਖਮ ਵੀ ਵੱਧਦਾ ਜਾਏਗਾ। ਇਹ ਤਾਂ ਪੱਕਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਜਿਆਦਾ ਜੋਖਮ ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮੁਨਾਫਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ। (ਦੋ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਭੁਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ : ‘ਯੋਗ ਮੁਨਾਫਾ’ ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਨਾ ਭੁਲਣਾ। ਇਸ ਦੀ ਕੋਈ ਗ੍ਰੰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।)

ਉੱਝ ਵੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਜੋਖਮ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਚਤ ਖਾਤੇ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਬਾਂਡ ਵੀ ਮੁਦਰਾ ਸਫਿਤੀ ਦਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਮਾਉਣ ਦਾ ਜੋਖਮ ਰੱਖਦੇ ਹੀ ਹਨ। ਜੇ ਆਮਦਨ ਮੁਦਰਾ ਸਫਿਤੀ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਆਮਦ ਉਨ੍ਹੀ ਨਹੀਂ ਵੱਧ ਰਹੀ ਜਿਨ੍ਹੀਂ ਉਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਥਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਇਕ ਵਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੋਖਮ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੁਝ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੁਕਤਿਆਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਅਤੇ ਉਸ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਖਾਸ ਅੱਖ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਗੀਵਿਧੀਆਂ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਖਾਸ ਲੋੜ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਯੋਗ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਆਮਦਨ ਦਾ ਵਾਇਦਾ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਯੋਗ ਜੋਖਮ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਕ ਉਦਾਹਰਣ ਰਾਹੀਂ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਮਰ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਣ ਦੇ ਮਾਡਲ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿਚ ਸਮੇਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਉਦਮ ਸ਼ੀਲਤਾ ਤੋਂ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਸ਼ੈਲੀ ਤੱਕ ਦੇ ਬਦਲਾਵ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਮਿਸ਼ਰਨ

ਸ਼ੇਵਾ ਨਿਵਿੱਤੀ ਵਿਚ ਸਾਲ	ਸ਼ਿਅਰ	ਬਾਂਡ	ਨਕਦ
20	80%	10%	10%
15	60%	30%	10%
10	40%	50%	10%
5	30%	60%	10%

ਯਾਦ ਰਖੋ ਕਿ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਡਲ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਪੱਧਰ ਦੀ ਆਮਦਨ ਲਈ ਭੱਵਿਖ ਬਾਣੀ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਕੁਝ ਘਟਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਤੋਂ ਘੱਟ ਆਮਦਨ/ਮੁਨਾਫਾ/ਲਾਭ ਮਿਲਣ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਤਮ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਰਖੋ ਕਿ ਸੰਪੱਤੀ ਦਾ ਆਵੰਟਨ ਸਥਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਨ ਨਾਲ ਜਿਉਂ-ਜਿਉਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਆਉਂਦੇ ਹੋ, ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਸ਼ਿਅਰ ਵਿਚ ਲਾਏ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਰੂੜੀਵਾਦੀ ਵਿਕਲਪ ਵਿਚ ਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਛੋਟੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕੋ। ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਸਤੂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

10. ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਿਆਜ

ਕਿਸੇ ਵੀ ਹੋਰ ਤਾਕਤ ਜਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲੋਂ ਸਮੇਂ ਦਾ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਜ ਦਰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ, ਪੈਸੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਇਕ ਠੀਕ-ਠਾਕ ਰਕਮ ਬਣ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਚੰਗਾ ਦੋਸਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਵੱਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮਾਂ ਜਿੰਨਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇ ਰਕਮ ਉਨ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵੱਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਆਮਦਨ ਨਾਲ ਮੁਮਕਿਨ ਹੈ ਜੋ ਕਮਾਈ ਤਾਂ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਖਰਚੀ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਮਦਨ ਤੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਪਰਕਾਰ ਕਾਮਊਂਦੇ ਹੋ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਲਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿਉ ਤਾਂ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕੋ।

ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਮੇਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਮਤ ਪੈਸੇ ਦੀ ਉਹ ਕੀਮਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਸ਼ੀ ਉਪਰ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਕਮਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 5% ਦੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਉਪਰ ਇਕ ਸਾਲ ਲਈ ਅੱਜ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ 100 ਰੁਪਏ ਸਾਲ ਬਾਅਦ 105 ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਭਾਵ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦੁਆਰਾ ਅੱਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ 100 ਰੁਪਏ ਇਕ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ 105 ਤੋਂ ਫ਼ਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕੁਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਸਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਆਮਦਨ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਕਢ ਕੇ ਆਪਸ ਵਿਚ ਜੋੜ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਕੁਲ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਅੱਜ ਕੀ ਕੀਮਤ ਹੈ ਪਤਾ ਚਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਪੀ.ਵੀ ਦਾ ਭਾਵ ਹੈ ਭੱਵਿਖ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵਿਚ ਕੀਮਤ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਇਕ ਸਾਲ ਵਿਚ ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਅੱਜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਕੜੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

$$PV = FV / (1+r)$$

ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਛੁਟ ਦਰ ਤੇ ਕਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਛੁਟ ਦਰ ਜਿਨ੍ਹੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੋਵੇਗੀ, ਭੱਵਿਖ ਵਿਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅੱਜ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਉਨ੍ਹੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ ਦਾ ਮਹੱਤਵ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਮੁਲ ਨੂੰ ਬਚਾਈ ਜਾਂ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੁਲ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਕਾਰਜ: ਉਨ੍ਹਾਂ ਚੀਜ਼ਾ ਦੀ ਸੂਚੀ ਤਿਆਰ ਕਰੋ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਅਕਸਰ ਇਸਤਮਾਲ ਕਰਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅੱਜ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਅਤੇ 10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਲਿਖੋ। ਦੋਨਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਦੇਖੋ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵਿਚ ਬਦਲਾਵ ਆਉਂਦਾ ਹੈ।

ਟੇਬਲ : ਪੈਸੇ ਦੀ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਮਤ				
	ਸੰਪਤੀ	10 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਮਤ (-10)	ਹੁਣ ਦੀ ਕੀਮਤ (0)	ਹੁਣ ਤੋਂ 10 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕੀਮਤ (+10)
1.	ਜਾਏਦਾਦ/ਘਰ			
2.	ਸੋਨਾ (19 ਗ੍ਰਾਮ)			
3.	ਨਿਵੇਸ਼ <ul style="list-style-type: none"> • ਸੈਨਸੈਕਸ/ਨਿਫਟੀ • ਬਾਂਡ • ਐਫ.ਡੀ. ਉਪਰ ਵਿਆਜ ਦਰ 			
4.	ਚੌਲ			
5.	ਖਾਲਜ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ			
6.				
7.				

ਚਲੋ ਹੁਣ ਦੋ ਦੋਸਤਾਂ ਰਮਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਰਮਨ 19 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਾਅਦ, ਉਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਦੂਸਰੇ ਪਾਸੇ, ਪ੍ਰਸਾਦ 27 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ 2000 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਹ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਦਾ ਹੈ। ਰਮਨ ਨੇ 16,000 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਸਾਦ ਨੇ 74,000 ਰੁਪਏ।

ਜੇ ਦੋਵੇਂ ਹਰ ਸਾਲ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 10% ਕਮਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਵੇਲੇ ਕੌਣ ਜ਼ਿਆਦਾ ਅਮੀਰ ਹੋਵੇਗਾ?

ਰਮਨ ਦੀ 19 ਤੋਂ 27 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਕੀਤੀ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਕੁਲ 10,35,160 ਰੁਪਏ ਬਣ ਜਾਏਗੀ, ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੀ 27 ਤੋਂ 65 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਕੀਤੀ 2000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਬਚਤ ਬਣੇਗੀ 8,00,896 ਰੁਪਏ। ਰਮਨ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ 64 ਗੁਣਾਂ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜਦ ਕਿ ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਸਿਰਫ 10 ਗੁਣਾ।

ਸਿੱਟਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਵਿਆਜ-ਦਰ ਵਿਆਜ ਹੀ ਇਕ ਇਕਲੌਤਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੁਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਹਰ ਦਿਨ ਤੁਹਾਡਾ ਪੈਸਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਇਥੇ ਇਹ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਪੈਸਾ ਕਿਨ੍ਹਾਂ ਵਧੇਗਾ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਛੇੜਦੇ। ਵਿਆਜ ਦਰ 10% ਮਨ ਲਈ ਗਈ ਹੈ।

ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਦਿੱਤੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ (ਰੁਪਏ)					
ਸਾਲ	100,000	200,000	300,000	400,000	500,000
5	161,051	322,102	483,153	644,204	805,255
10	259,374	518,748	778,123	1,037,497	1,296,871
15	417,725	835,450	1,253,174	1,670,899	2,088,624
20	672,750	1,345,500	2,018,250	2,691,000	3,363,750
25	1,083,471	2,166,941	3,250,412	4,333,882	5,417,353
30	1,744,940	3,489,880	5,234,821	6,979,761	8,724,701

ਟੇਬਲ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ : ਜੇ ਤੁਸੀਂ 1ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 30 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 17,44,940 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ।

ਕਾਰਜ:

ਜੇ ਰਾਮ, ਜਿਸ ਦੀ ਉਮਰ 60 ਸਾਲ ਹੈ, 20 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਬੇਟੇ ਨੂੰ 20 ਲੱਖ ਉਪਹਾਰ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਦੇਣਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਉਹਨੂੰ ਅੱਜ ਕਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ? ਅੁਪਰ ਦਿੱਤੇ ਟੇਬਲ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ।

11. ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ

ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਬੜੀ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦਰ ਉਪਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਵੱਧਦੀ ਹੋਈ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤ ਲੋਕਾਂ ਉਪਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਸਥਾਈ ਆਮਦਨ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਵੱਧਣ ਨਾਲ ਪੈਸੇ ਦੀ ਖਰੀਦਣ ਸ਼ਕਤੀ ਘੱਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਤੁਹਾਡੀ ਖਰੀਦਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਖਾ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ, ਜੇ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ 8% ਹੈ, ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਟੈਕਸ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8% ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਮਦਨ ਕਮਾ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਫਰਜ਼ ਕਰ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਨਿਵੇਸ਼ 100,000 ਰੁਪਏ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਤੁਸੀਂ 10% ਆਮਦਨ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦਰ 8% ਹੈ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਸਾਲਾਨਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਕਮਾਉਗੇ ਜੋ ਕਿ ਆਏਕਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 7,000 ਰੁਪਏ ਬਣੇਗਾ (ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉਚੀ ਦਰ ਮਤਲਬ 30% ਦੇ ਰਹੇ ਹੋ)। ਹੁਣ ਜਦ ਤੁਸੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ 8% ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦੇਖੋਗੇ (8,000 ਜਾਂ 100,000 ਰੁਪਏ ਦਾ 8%) ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 1000 ਰੁਪਏ ਘਾਟੇ ਵਿਚ ਹੋ (7000 ਰੁਪਏ ਆਮਦਨ ਘਟਾ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ 8000)। ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਹੋਇਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹੋ।

12. ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਯੋਜਨਾ

ਇਨ੍ਹੇ ਸਾਲ ਕੰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤ ਹੋਣਾ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਇਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਅਨੋਖਾ ਅਤੇ ਨਾਟਕੀ ਪੜ੍ਹਾਅ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਵੱਲ ਵੱਧਦੇ ਕਦਮਾਂ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਜਨਾ ਜਾਂ ਉਸ ਉਪਰ ਵਿਚਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸ ਦੀ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਸੌਖਾ ਜੀਵਨ ਬੀਤਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਉਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਯੋਜਨਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇਹ ਮੁਮਕਿਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਲੰਮੀ ਉਮਰ ਭੋਗ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜੋ ਚੰਗੀ ਖ਼ਬਰ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਹੋਰ ਮਹਿੰਗੀ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾ ਲਈ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਦੇ ਨੇੜੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਆਰਥਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਰਹੋ।

ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਯੋਜਨਾ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਬੁਢਾਪੇ ਵੇਲੇ ਆਮਦਨ ਲੈਣ ਲਈ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਜਾਂ ਸੰਪੱਤੀ ਵੱਖਰੀ ਰੱਖ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਯਾਦ ਰੱਖੋ, ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਮਕਸਦ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਲੈਣਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡੇ ਅੱਜ ਦੀ ਨਿਜੀ ਆਰਥਕ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਭੱਵਿਖ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਰਥਕ ਮਸਕਦ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਸਾਰਥਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੋ।

1) **ਛੇਤੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤ ਹੋਵੋ:** ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੰਨ ਲਉ ਜੇ ਤੁਸੀਂ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਜੋ ਤੁਸੀਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਚਾਹ ਰਹੇ ਹੋ ਲਈ ਬਚਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਤੁਸੀਂ 35 ਸਾਲ ਤੱਕ ਬਚਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ 25 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 6% ਵਿਆਜ-ਦਰ-ਵਿਆਜ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ 1000 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ 13,80,290 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ। ਪਰ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਇਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ 6,79,580 ਰੁਪਏ ਮਿਲਣਗੇ।

2) **ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉ:** ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਝ ਪੈਸਾ ਡਾਕਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਅਤੇ ਔਖੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਅਲਗ ਰੱਖ ਦਿਉ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਪੜ੍ਹਾਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਇਸੇ ਦੌਰਾਨ ਪੈਸਾ ਜਮਾਂ ਕਰ ਲਉ।

3) **ਆਪਣੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਉਸ ਵਿਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਦਲਾਵ ਕਰਦੇ ਰਹੋ:** ਆਪਣੀਆਂ ਆਰਥਕ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਬਦਲਾਵ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਪਕਾ ਕਰ ਸਕੋ ਕਿ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੋ। ਨਾਲ ਹੀ, ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮ, ਉਸ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਤਰਲਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੋ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਨਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।

4) **ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਬਚਤ ਵਿਚ ਕੁਝ ਨਾ ਕਛੋ:** ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਨੂੰ ਨਾ ਛੋੜੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਜੋੜੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਖਰਚੋਗੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਵੱਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝਲਣਾ ਪਏਗਾ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਜੋ ਰਾਸ਼ੀ ਤੁਸੀਂ ਸੋਚੀ ਹੋਵੇਗੀ ਉਸ ਵਿਚ ਕਮੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।

30 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ ਉਸ ਦੇ ਪੰਜ ਤਰੀਕੇ ਦੱਸੋ।

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਹੜੀਆਂ ਪੰਜ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

- 1.
- 2.
- 3.
- 4.
- 5.

ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਮੰਨ ਲੈਂਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਮ ਦੀ ਉਮਰ 30 ਸਾਲ ਹੈ, ਉਸ ਦਾ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਖਰਚਾ 10,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਤੇ ਉਹ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ (ਲਾਈਫ ਐਕਸਪੈਨੈਂਟੈਂਸੀ 75 ਸਾਲ)। ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਉਸ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅੱਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦਾ 80% ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਪੂੰਜੀ ਈਕਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਬਚਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ?

ਇਕ ਜੁਟ ਰਕਮ ਅਤੇ ਮਾਸਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਨਣ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਜਾਨਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿੰਨਾ ਖਰਚਾ ਕਰੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਕਾਰਨ ਉਸ ਦਾ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਖਰਚਾ ਅੱਜ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੋਵੇਗਾ।

ਚਰਣ 1: ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਵੇਲੇ 5% ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਮੁਲ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ?

ਕਿੰਨੇ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਹੋ	5	10	15	20	25	30
ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।	(12,762.82)	(16,288.95)	(20,789.28)	(26,532.98)	(33,863.55)	(43,219.42)
ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਲੋੜ ਦਾ 80%)	(10,210.82)	(13,031.16)	(16,631.43)	(21,226.38)	(27,090.84)	(34,575.54)

* 30 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਕਾਰਨ ਵਰਤਮਾਨ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਕਿੰਨਾ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਵੇਲੇ ਖਰਚੇ ਕਿਉਂ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ? (ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਉਦਾਹਰਣ ਵਿਚ 80% ਹੈ)

- 1.
- 2.
- 3.

ਜਵਾਬ: ਰਾਮ ਅੱਜ ਤੋਂ 30 ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਸ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਸਦੇ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਖਰਚਾ 43219 ਰੁਪਏ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ 80% ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਉਹ ਬਣੇਗਾ 34575 ਰੁਪਏ।

ਚਰਣ 2: ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਵੇਲੇ ਉਸ ਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਕੋਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏਗੀ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਲਗਾਤਾਰ ਆਉਂਦੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਹ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕਰ ਸਕੇ।

ਧਾਰਨਾ: ਕੋਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ 7%।

ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇ ਵਿਚ ਸਾਲ	10,210.25 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ	13,031.16 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ	16,631.43 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ	21,226.38 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ	27,090.84 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ	34,575.54 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚ ਲਈ
5	585,130.95	746,791.84	953,116.66	1,216,445.22	1,552,526.61	1,981,461.08
10	1,117,707.64	1,426,509.65	1,820,627.96	2,323,633.90	2,965,611.10	3,784,954.77
15	1,602,450.28	2,045,177.75	2,610,222.66	3,331,379.05	4,251,777.66	5,426,465.43
20	2,043,655.17	2,608,279.41	3,328,898.92	4,428,612.31	5,422,425.66	6,920,541.77
25	2,445,232.68	3,120,805.39	3,983,026.38	5,083,463.13	6,487,930.27	8,280,428.78
30	2,810,742.02	3,587,298.21	4,578,402.57	5,843,330.78	7,457,735.34	9,518,170.11

ਰਾਮ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ 75 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੱਕ ਜੀਉਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਭਾਵ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ 15 ਸਾਲ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਪੈਸੇ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏਗੀ (75 ਸਾਲ-60 ਸਾਲ)

ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਟੇਬਲ ਤੋਂ ਅਸੀਂ ਇਹ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 15 ਸਾਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 54,26,465 ਰੁਪਏ ਆਪਣੇ ਕੋਸ਼ ਵਿਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਚਰਣ 3: ਰਾਮ ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਕੋਸ਼ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਆਪਣੀ ਬਚਤ ਨੂੰ ਹਰ ਸਾਲ 10% ਵੱਧਣ ਲਈ ਜੋ ਕਿ 30 ਸਾਲ ਚਲੇਗਾ, ਵਿਵਸਥਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ (ਸੀ.ਆਈ.ਪੀ) ਨੂੰ ਖੋਲ ਕੇ ਉਸ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਪਾਏਗਾ। ਕੋਸ਼ ਲਈ ਪੈਸਾ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਮ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਕਿੰਨਾ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ?

ਹਿਸਾਬ:

ਹਿਸਾਬ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਈ ਕੋਸ਼ ਲਭਾਂਗੇ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਰਕਮ ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਕਰਾਂਗੇ।

ਵਿਆਜ /ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਲਈ ਮਾਸਿਕ ਨਿਵੇਸ਼					
	5	10	15	20	25	30
6%	(14,321.72)	(6,125.04)	(3,468.51)	(2,194.69)	(1,471.50)	(1,021.18)
8%	(13,621.38)	(5,516.23)	(2,943.09)	(1,746.24)	(1,093.09)	(705.41)
10%	(12,958.11)	(4,963.82)	(2,489.91)	(1,381.24)	(804.40)	(480.93)
12%	(12,329.91)	(4,463.57)	(2,101.14)	(1,087.13)	(587.47)	(324.57)
15%	(11,449.24)	(3,802.02)	(1,622.41)	(753.54)	(362.77)	(177.56)

ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਟੇਬਲ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ 480 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ 54 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 2592 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨੇ ਪੈਣਗੇ।
 $(54/10) \times 480 = 2592$ ਰੁਪਏ

ਕਾਰਜ: ਆਪਣੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਕੋਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾਲ ਉਸ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਮਾਸਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਉਪਰ ਦਿੱਤੇ ਟੇਬਲਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹਿਸਾਬ ਕਰੋ।

1. ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਸਿਕ ਖਰਚੇ ()

(ਹਿਸਾਬ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਤਹਿਤ ਮਾਸਿਕ ਖਰਚੇ 10,000 ਰੁਪਏ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਖਰਚੇ 20,000 ਰੁਪਏ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ 2 ਸਾਲ ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਕਰ ਦਿਉ।

2. ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ 5% ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦੀ ਦਰ ਤੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਖਰਚੇ _____

ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਤੁਸੀਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਵੋਗੇ।	5	10	15	20	25	30
ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।	(12,762.82)	(16,288.95)	(20,789.28)	(26,532.98)	(33,863.55)	(43,219.42)
ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। (ਲੋੜ ਦਾ 80%)	(10,210.82)	(13,031.16)	(16,631.43)	(21,226.38)	(27,090.84)	(34,575.54)

3. ਨਗਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਦਾ ਨੇਮ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਕੋਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਣ ਵਿਚ ਸਾਲ	10,210.25 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ	1,031.16 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ	16,631.43 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ	21,226.38 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ	27,090.84 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ	34,575.54 ਰੁਪਏ ਦੇ ਖਰਚੇ ਲਈ
5	585,130.95	746,791.84	953,116.66	1,216,445.22	1,552,526.61	1,981,461.08
10	1,117,707.64	1,426,509.65	1,820,627.96	2,323,633.90	2,965,611.10	3,784,954.77
15	1,602,450.28	2,045,177.75	2,610,222.66	3,331,379.05	4,251,777.66	5,426,465.43
20	2,043,655.17	2,608,279.41	3,328,898.92	4,428,612.31	5,422,425.66	6,920,541.77
25	2,445,232.68	3,120,805.39	3,983,026.38	5,083,463.13	6,487,930.27	8,280,425.78
30	2,810,742.02	3,587,298.21	4,578,402.57	5,843,330.78	7,457,735.34	9,518,170.11

4. ਆਪਣੇ ਕੋਸ਼ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿੰਨੇ ਮਾਸਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਪਏਗੀ।

ਧਾਰਨਾ: ਤੁਸੀਂ ਜੋਖਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਆਜ ਦਰ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ।

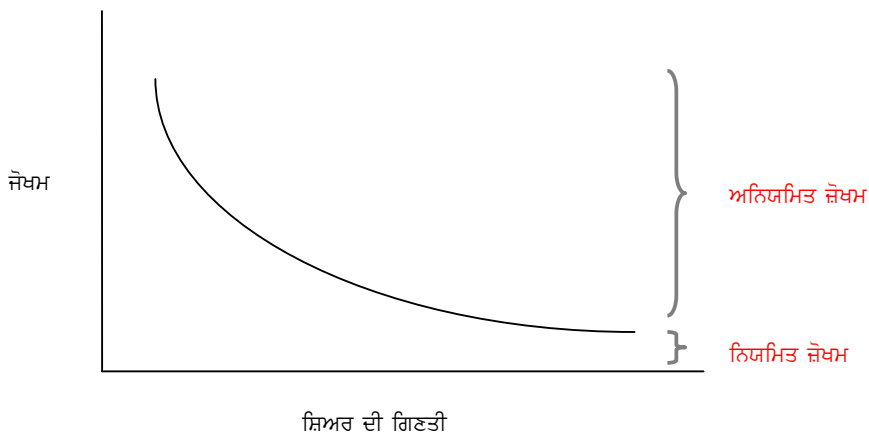
ਹਿਸਾਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦਾ ਕੋਸ਼ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਪਏਗਾ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜ਼ਰੂਰਤ 20 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਸਿਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ 2 ਨਾਲ ਗੁਣਾਂ ਕਰ ਦਿਉ।

ਵਿਆਜ/ਕਿੰਨੇ ਸਾਲ	10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੇ ਕੋਸ਼ ਲਈ ਮਾਸਿਕ ਨਿਵੇਸ਼					
	5	10	15	20	25	30
6%	(14,321.72)	(6,125.04)	(3,468.51)	(2,194.69)	(1,471.50)	(1,021.18)
8%	(13,621.38)	(5,516.23)	(2,943.09)	(1,746.24)	(1,093.09)	(705.41)
10%	(12,958.11)	(4,963.82)	(2,489.91)	(1,381.24)	(804.40)	(480.93)
12%	(12,329.91)	(4,463.57)	(2,101.14)	(1,087.13)	(587.47)	(324.57)
16%	(11,449.24)	(3,802.02)	(1,622.41)	(753.54)	(362.77)	(177.56)

13. ਨਿਵੇਸ਼ ਇਕ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦਾ ਰੱਬੀ ਹੁਕਮ

ਹੇਠ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਕੁਝ ਦਿਸ਼ਾਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ ਪਾਲਨਾ ਕਰਨ ਲਈ:

- ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਕਸ਼ਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰੋ।
- ਯਾਦ ਰੱਖੋ ਕਿ ਹਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਜੋਖਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਜਿਵੇਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਮੁਨਾਫਾ ਵੱਧਦਾ ਹੈ, ਜੋਖਮ ਵੀ ਵੱਧਦਾ ਹੈ।
- ਆਪਣੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿਚ ਵਿਵੱਧਤਾ ਜ਼ਰੂਰ ਲਿਆਉ।
- ਇਕਵੀਟੀ, ਰਿਣ-ਪੱਤਰ ਅਤੇ ਨਕਦ ਦਾ ਸਹੀ ਮਿਸ਼ਰਣ ਰੱਖੋ।
- ਆਪਣੇ ਗਿਆਨ ਦੀ ਸੀਮਾ ਨੂੰ ਪਹਿਚਾਣੋ। ਜਿਸ ਚਿਜ਼ ਬਾਰੇ ਸਮਝ ਨਾ ਆਵੇ ਉਸ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰੋ। ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰ ਲਉ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਤਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿੱਥੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਜੋਖਮ, ਸੰਭਾਵਿਤ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਏਗਾ।
- ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣ ਵੇਲੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰ ਰੱਖਣਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤੇ ਆਏਕਰ ਵੀ ਲਗਣਾ ਹੈ।
- ਅਫਵਾਹਾਂ ਜਾਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀਆਂ ਗਰਮ ਗੱਲਾਂ ਉਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋਕੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾ ਕਰਨਾ। ਇਹ ਕਦੇ-ਕਦਾਰ ਹੀ ਠੀਕ ਹੁੰਦੀਆ ਹਨ।
- ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਬੰਧੀ ਕਿਸੇ ਦੀ ਰਾਏ ਜਿਸ ਦੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਮਝ ਨਾ ਲਗੇ, ਉਸ ਉਪਰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਕੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨਾ ਕਰਨਾ।
- ਆਰਥਿਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਜੋ ਤੁਹਾਡੇ ਮੁਤਾਬਕ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ‘ਨਹੀਂ’ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਨਾ ਡਰਨਾ।
- ਅਜਿਹੇ ਜੋਖਮ ਨਾ ਲੈਣਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਝੱਲਣ ਦੀ ਤੁਹਾਡੀ ਹੈਸੀਅਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੋਖਮ ਸਹਿਣ ਦੀ ਆਪਣੀ ਸ਼ਮਤਾ ਨੂੰ ਸਮਝੋ।

ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਰਣਨੀਤੀਆਂ

ਵਿਵਿਧਤਾ ਦਾ ਮਨੋਰਥ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਜੋਖਮ ਨੂੰ ਘੱਟਾਉਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਹ ਪੱਕਾ ਕਰਨਾ ਕਿ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਪੈਸਾ ਮੁਹਈਆ ਹੋ ਸਕੇ; ਭਾਵ ਸਾਰੇ ਅੰਡਿਆਂ ਨੂੰ ਇਕੋ ਥੈਲੇ ਵਿਚ ਨਾ ਰਖਿਆ ਜਾਏ। ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਚਾਹੋ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਪੈਸਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਵੱਖਰੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ

ਵੱਖਰੇ ਸਾਧਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਨਕਦੀ, ਬੱਝੀ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ, ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਸ਼ਿਅਰ ਜਾਂ ਮਿਊਚੁਅਲ ਫੰਡਾਂ ਆਦਿ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੋਵੇ।

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕੋਈ ਬੱਝੀ ਆਮਦਨ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਸਾਧਨ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਅਕਲਮੰਦੀ ਇਹੀ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਵਿਚ ਵਿਵਿਧਤਾ ਲਿਆਉਣ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਪੁੱਗਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦਰ ਦੇ ਘੱਟਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਆਏ ਹੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਉੱਝ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣਾ ਜ਼ੋਖਮ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਘਟਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਸ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨੀ ਬਹੁਤ ਕਰਨੀ ਪਏਗੀ। ਉਪਰ ਦਿਤਾ ਚਿਤਰ ਇਹ ਸਾਫ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਿਅਰ ਵਿਚ ਵਿਵਸਤਾ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਅਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ੋਖਮ (ਜੋ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ) ਘੱਟ ਕੇ ਸਾਂਭ ਸੱਕਣ ਵਾਲੀ ਸੀਮਾ ਉਪਰ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਵਿਧਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਜ਼ੋਖਮ ਨਹੀਂ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਵਿਵਸਤਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਜ਼ੋਖਮ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਸਿਰਫ ਬਾਜ਼ਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਜ਼ੋਖਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ੋਖਮ ਜਾਂ ਨਿਯਮਿਤ ਜ਼ੋਖਮ ਕਾਰਨ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਪੱਤੀ ਆਵੰਟਨ:

ਸੰਪੱਤੀ ਆਵੰਟਨ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਕਿੰਨਾ ਹਿੱਸਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਨਿਵੇਸ਼ (ਸ਼ਿਅਰ, ਬਾਂਡ, ਰਿਅਲ ਐਸਟੇਟ ਆਦਿ) ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰ (ਜਿਵੇਂ ਰਿਣ-ਪੱਤਰ, ਈਕਵਿਟੀ ਜਾਂ ਚੀਜ਼ਾਂ) ਵਿਚ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਆਵੰਟਨ ਵਿਵਿਧਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਦੋਨਾਂ ਨੂੰ ਬਹਿਤਰ ਬਣਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਇਹ ਮਨੋਰਥ ਆਪਸ ਵਿਚ ਟਕਰਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਖੱਕਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਮਦਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਸਿਕਿਉਰਟੀਆਂ ਦੇ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਵਿਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਆਵੰਟਨ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਕੋ ਜਿਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਕਾਰਾਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਪੱਤੀ ਆਵੰਟਨ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਚਲ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਕੀਮਤ ਘੱਟ ਲਾਈ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਹੋਰ ਬਹਿਤਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਉਪਰ ਚੰਗਾ ਅਸਰ ਪਏਗਾ।

14. ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਧਨ

ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਲੋਕ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਬਚਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪਹਿਲਾ ਆਪਣੀ ਇੱਛਿਤ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਵਿਚਲੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਟੌਤੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਖਰਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਲਈ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਉਹੀ ਰੱਖਣਾ ਲੋਚਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਖੱਕਾ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵਿਚ ਬਹੁਤਾ ਫਰਕ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਦੀ ਉਮਰ ਵੱਧਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦਵਾਈਆਂ ਆਦਿ ਦੇ ਖਰਚੇ ਵੀ ਦੇਖਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਈ ਗਈ ਚਿਕਿਤਸਾ ਸੰਬੰਧੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ ਚਾਲੂ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਵਿਕਲਪ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਥਾਈ ਆਮਦਨ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਰੋਜ਼-ਮਰਹਾ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪੂਰੇ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਹ ਤਾਂ ਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੇ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੀ.ਐਫ ਲਾਭ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਸਾਵਧਾਨੀ ਨਾਲ ਅਜਿਹੀ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਲਾਇਆ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਵਿਆਜ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਨਿਯਮਿਤ ਅਵਧੀ ਤੇ ਆਮਦਨ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇ।

ਪੈਨਸ਼ਨ ਪਲੈਨ (ਯੋਜਨਾ)

ਜੀਵਨ ਦੇ ਮੁੱਢਲੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੰਬੰਧੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦ ਮਦਦ ਨਾਲ ਸਥਾਈ ਆਮਦਨ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਨੇਮੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਬੰਦੇ ਨੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਹੁਣੇ ਹੀ ਬੀਮਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਤੋਂ ਅਜਿਹੀ ਕਿਸੇ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਪੈਨਸ਼ਨ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਇਹ ਲਚੀਲਾਪਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ

ਵਿਚ ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ (ਇਕੱਠਾ) ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਫਿਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਕਮਾ ਰਹੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ ਲਗਾਤਾਰ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਫਿਰ ਤੁਹਾਡੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਫੰਡ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਖਾਸ ਸਮੇਂ (ਯੋਗ ਉਮਰ ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿਚ ਜਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਜਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇਗੀ) ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭੱਤਾ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਰ ਯੁਨਿਤ ਲਿੰਕਡ ਪੈਨਸ਼ਨ ਪਲੈਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸਹੂਲਤ ਮੁਤਾਬਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਾਲ ਹੀ, ਪੈਸਾ ਮਿਲਣ ਦੀ ਅਵਧੀ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਜਮਾਂ ਕੀਤੇ ਪੈਸੇ ਦਾ 33% ਇਕ ਮੁਸ਼ਤ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੋ ਕਿ ਕਰ-ਮੁਕਤ ਹੋਵੇਗਾ।

ਕੇਸ ਸਟਡੀ

59 ਸਾਲ ਦਾ ਰਮਨ, ਛੇ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ 60 ਸਾਲ ਦਾ ਹੋ ਜਾਣ ਤੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਵੇਲੇ ਉਸ ਦੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਲਈ ਜੁੜੀ ਰਾਸ਼ੀ 7,50,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਉਹ ਇਸ ਨਾਲ ਇਕ ਵਾਰਸ਼ਿਕੀ ਖਰੀਦਣ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਵੀ ਦੇਵੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਧੁਮਰਪਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਉਸ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਸੰਬੰਧੀ ਕੋਈ ਗੰਭੀਰ ਸਮਸਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ 45,000 ਰੁਪਏ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨ ਜਾਂ 3750 ਰੁਪਏ ਦੀ ਮਾਸਕ ਆਮਦਨ ਉਸ ਦੀ ਬਚੀ ਹੋਈ ਪੂਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਹੁੰਦੀ ਰਹੇਗੀ (ਇਹ ਮੰਨਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਵਾਰਸ਼ਿਕੀ ਦਰ 6% ਹੈ)।

ਮਾਸਿਕ ਕਮਾਈ ਯੋਜਨਾ

ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਜਾਂ ਬੈਂਕਾਂ ਦੀ ਮਾਸਿਕ ਕਮਾਈ ਯੋਜਨਾ ਵੀ ਲਈ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਸ ਫੰਡ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਵਿਚ ਤਰਲਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਪੋਸਟ ਆਫਿਸ ਵਿਚ ਮਾਸਿਕ ਕਮਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਰਤਮਾਨ ਵਾਪਸੀ ਦਰ 8% ਹਰ ਸਾਲ ਦੀ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ

ਜਾਰਜ ਇਕ ਫੈਕਟਰੀ ਕਰਮਚਾਰੀ ਹੈ ਜੋ 60 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿਚ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਉਸਦੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭ (ਪ੍ਰੋਵੀਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ ਆਦਿ) 300,000 ਰੁਪਏ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਬਚਤ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਲਗਭਗ 90,000 ਰੁਪਏ ਹੈ। ਜਾਰਜ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਟਰਮੀਨਲ ਲਾਭ ਦਾ ਜੋ ਕਿ ਕਰ ਮੁਕਤ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਕਿ ਮੁਸ਼ਤ 25% ਆਪਣੀ ਕੁੜੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਲਈ ਲੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਚੇ ਹੋਏ 225,000 ਰੁਪਏ ਨੂੰ ਉਹ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਉਸ ਵਿਚੋਂ ਆਪਣੀ ਆਮਦਨ ਕਢਵਾਉਂਦਾ ਰਹੇਗਾ।

ਇਕ ਇਹੋ ਜਿਹੀ ਮਾਸਿਕ ਕਮਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੱਸੋ ਜਿਸ ਵਿਚ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਤਰਲਤਾ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਵਾਪਸੀ ਹੋਵੇ।

ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ

- ਇਕ ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਪੈਸਿਆਂ ਦਾ ਮੂਲ ਹੈ।
- ਇਕ ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਤੁਹਾਡੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਫੰਡ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਬਾਂਡਾਂ, ਮੁਦਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨਾਂ ਜਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸੰਯੋਜਨਾਂ ਨੂੰ ਫੰਡ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ।
- ਵਿਵਿਧ ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਕੇ ਜ਼ੋਖਮ ਨੂੰ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਘਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਮਿਉਚੁਅਲ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਸੰਰਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਵਰਗੀਕ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਓਪਨ ਐਂਡਿਡ ਸਕੀਮ

ਓਪਨ ਐਂਡਿਡ ਸਕੀਮ ਵਿਚ ਤੁਸੀਂ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੁਬਾਰਾ ਖਰੀਦ ਜਾ ਬੇਚ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜਦੋਂ ਫੰਡ ਨੂੰ ਬੇਚਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਤਾ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਮੁੱਲ ਦੇ ਕੇ ਵਾਪਸ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਪੂਨਰ ਖਰੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਅੰਡਰ ਕਲੋਜ਼ ਐਂਡਿਡ ਸਕੀਮ

ਖਲੋਜ਼ ਐਂਡਿਡ ਸਕੀਮ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਜਦੋਂ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਤਾ ਨਾ ਤੇ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵੇਚ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਤਾ ਕਲੋਜ਼ ਐਂਡਿਡ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਹੀ ਖਰੀਦਨ ਵਿਚ ਸਮਰਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ

ਇਹ ਮਿਉਚੂਅਲ ਫੰਡ ਵਿਚ ਆਪਣਾ ਪੈਸਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਰਲ ਅਨੁਸ਼ਾਸਿਤ ਰਣਨੀਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਪੂੰਜੀ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਦੀਰਘ ਕਾਲਿਕ ਕਾਰਜਨੀਤੀ ਹੈ। ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਇਕ ਵਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਵੱਧ ਸੰਸਕਾਰੀ/ਚੰਗੀ ਰਿਟਰਨ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲਈ ਨੇਮੀ ਅੰਤਰਾਲ 'ਚ ਮਿਉਚੂਅਲ ਫੰਡ ਵਿਚ ਇਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਸ਼ੀ ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜੋ ਆਵਰਤਕ ਜਮਾਂ ਦੇ ਸਮਾਨ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਫੰਡ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕਾਈ ਖਰੀਦਨ ਦੀ ਇਜ਼ਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ (ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਅਡੋਲਤਾ ਦੀ ਅਨਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ) ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਪੈਸੇ ਲਾ ਕੇ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਵੱਧ ਇਕਾਈ ਖਰੀਦ ਸਕਦੇ ਹੋ ਉਨ੍ਹੇ ਹੀ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਵਧੀ ਹੋਈ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਤੇ ਘਟ ਇਕਾਈ ਖਰੀਦੇਗਾ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਸੀ.ਆਈ.ਪੀ. ਵਿਕਲਪ ਲੈਂਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਸਵੈਕਰ ਰੂਪ ਵਿਚ ਬਾਜ਼ਾਰ ਦੀ ਲਚਕਤਾ ਦੇ ਵਿਚ ਭਾਗੀਦਾਰ ਹੋਵੋਗੇ। ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਰੁਪਏ ਲਾਗਤ ਔਸਤ ਨੇਮ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਮ ਦੇ ਰੂਪ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਲਗਾਤਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਔਸਤ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਦੀ ਘਟ ਰੇਜ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਇਕਾਈ ਔਸਤ ਲਾਗਤ ਵਿਚ ਫਿਟ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਅਕਸਰ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਘਟ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਮਾਜੋਪਨ ਸੇਵਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਉਪਰੀ ਸੀਮਾ ਦੀ ਹਦਾਇਤ 25,000 ਰੁਪਏ ਹੈ।

ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਦੀ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ

ਐਸ.ਆਈ.ਪੀ. ਦੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਹੂਲਤ ਹੈ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਚਾਲੂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਅਵਸਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਉਸ ਦੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਜੋ ਕਿ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਾਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੁਸੀਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਐਨ.ਏ.ਵੀ. ਫੰਡ ਵੀ ਉਚ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਜਦੋਂ ਬਾਜ਼ਾਰ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਐਨ.ਏ.ਵੀ. ਫੰਡ ਘੱਟ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ 500 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਇਕਾਈਆਂ ਵੀ ਘਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ।

ਮਹੀਨਾ	ਐਨ.ਏ.ਵੀ.	ਇਕਾਈ ਦੀ ਗਣਿਤੀ (500/ਐਨ.ਏ.ਵੀ)
1 ਜਨਵਰੀ	10	50
1 ਫਰਵਰੀ	10.25	48.780
1 ਮਾਰਚ	11	45.454
1 ਅਪ੍ਰੈਲ	12	41.667
1 ਮਈ	9.95	50.251
1 ਜੂਨ	12	41.667
		277.820

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਸਿਰਫ ਹਰ ਮਹੀਨੇ 500 ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਨਾਲ ਤੁਹਾਨੂੰ 277.82 ਰੁਪਏ ਇਕਾਈਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਔਸਤਨ ਐਨ.ਏ.ਵੀ. (10.85) ਦੇ ਉਤੇ ਇਕ ਐਨ.ਏ.ਵੀ. 6 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕਾਈ ਵੇਚ ਕੇ ਮੁਨਾਫਾ ਕਮ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠ ਬਣੀ ਤਾਲਿਕਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 3000 ਰੁਪਏ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਔਸਤਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੇਚਦੇ ਹੋ:

ਐਨ.ਏ.ਵੀ. (ਓ)	ਇਕਾਈ (ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀ ਵੇਚ ਦਿੰਦੇ ਹੋ)	[(ਐਨ.ਏ.ਵੀ. x 277.81)] (ਏ)	ਮੁਨਾਫਾ =[(ਏ)-3000]
10.86 (ਐਸਤਨ)	277.81	3017.017	17.02
11	277.81	3055.91	55.91
12	277.81	3333.72	333.72
13	277.81	3611.53	611.53
14	277.81	3889.34	889.34

ਐਨਯੂਟੀਜ਼

ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬੀਮਾ ਧਾਰਕ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਵਾਰਸ਼ਿਕ ਸੰਧੀ ਬੇਚੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਐਨਯੂਟੀਜ਼ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦੇ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਭੁਗਤਾਨ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਐਨਯੂਟੀਜ਼ ਘੱਟ ਉਪਜ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹਨ। ਐਨਯੂਟੀਜ਼ ਵਿਚ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਬਰਾਬਰ ਹੈ ਐਨਯੂਟੀਜ਼ ਦੇ ਵੱਧ ਹੋਏ ਵਰਤਮਾਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਾਂ ਖਰੀਦਦਾਰ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਰਾਸ਼ੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ।

ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ

ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਖਮ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ; ਕੁਝ ਆਮ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਇਸ ਪਰਕਾਰ ਹਨ:

- ਯੂਨਿਟ ਲਿੰਕਡ ਬੀਮਾ ਯੋਜਨਾ
- ਪ੍ਰੀਮਿਅਮ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਦੀਰਘਕਾਲਿਕ ਮਿਆਦ
- ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ
- ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਦੁਰਘਟਨਾ ਬੀਮਾ
- ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਜਾਂ ਕਾਰ ਲਈ ਬੀਮਾ ਕਵਰ
- ਬੀਮਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਤਰਦਾਇਤਵ ਤੋਂ ਪਰਿਵਾਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਕਵਰ
- ਯਾਤਰਾ ਦਾ ਬੀਮਾ

ਕਵਰ ਦਾ ਮੁਲ ਤੁਹਾਡੀ ਹਿਫਾਜ਼ਤ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਉਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਾਇਦਾਦ ਬੀਮੇ ਆਵੇਦਨ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦੀ ਨਾਗਰਤ ਨੂੰ ਪੁਨਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਆਪਣੇ ਦੇ ਨਿਧਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮਿਆਦ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਆਰਥਿਕ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਪੁਰਤੀ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਏਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਸੀਂ ਯੂਲਿਪ, ਇਨਡੈਮੈਂਟ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਵਾਪਸ ਨੀਤੀਆਂ ਵਲ ਜਾਂਦੇ ਹੋ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸਾਰੀ ਆਰਥਿਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤੁਸੀਂ ਇਸ ਫੰਡ ਨੂੰ ਵਰਤਨ ਲਈ ਸਮਰਥ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ।

ਅਭਿਆਸ

ਸ੍ਰੀ ਮਹੇਸ਼ ਕੌਸ਼ਿਕ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਪਰਮਿਨਲ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ 10 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਪਾਦਨ ਤੇ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੀਮਾ ਕਵਰ ਵੀ ਮਿਲੇ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਾਪਸੀ ਵੀ ਮਿਲੇ। ਦਸੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਕਿਹੜਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਪਾਦ ਆਕਰਸ਼ਕ ਹੈ?

ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ

ਭਾਰਤ ਦੀਆਂ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪੌਲਿਸੀਜ਼: ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਕਈ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਡਾਕਟਰੀ ਬੀਮੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਵਰੇਜ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਵਿਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਕਵਰੇਜ: ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਇਕੋ ਹੀ ਸਮੇਂ ਸਿਹਤ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਸੁਰਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਹਸਪਤਾਲੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ: ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਹਸਪਤਾਲ ਵਿਚ ਭਰਤੀ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਹਤ ਯੋਜਨਾ ਬੀਮਾ ਤੁਹਾਡੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀਮਾ ਤਕ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਹਸਪਤਾਲੀ ਕਵਰ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜਾਂ ਸਥਿਰ ਲਾਭ ਯੋਜਨਾ ਤੇ।

ਗੰਭੀਰ ਰੋਗ ਯੋਜਨਾ: ਇਹ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਗੰਭੀਰ ਰੋਗਾਂ ਲਈ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦਿਨ ਦਾ ਦੌਰਾ, ਅੰਗ ਪ੍ਰਤਿਆਰੋਪਣ, ਸਟ੍ਰੋਕ ਜਾਂ ਗੁਰਦੇ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਦਾ ਲਕਸ਼ ਵਿਰਲੇ ਅਤੇ ਮਹਿੰਗੇ ਚਿਕਿਤਸਾ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਗਤਾ ਤੇ ਕਵਰੇਜ: ਇਹ ਯੋਜਨਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿਚ ਮਧੁਮੇਹ ਅਤੇ ਕੈਂਸਰ ਦੀ ਜਟਿਲਤਾਵਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਿਹਤ ਬੀਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਭੱਵਿਖ ਦੇ ਰੋਗ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਰਿਵਰਸ ਬੰਧਕ (ਮੌਰਟਗੇਜ):

ਰਿਵਰਸ ਬੰਧਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਨਕਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਰਾਹੀਂ ਉਸਦੀਆਂ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਉਸਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿਚ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ (ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ) ਜੋ ਬੈਂਕ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖ ਕੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਏਕਸ਼ਸ਼ਤ ਜਾਂ ਆਰਥਿਕ ਰੂਪ ਵਿਚ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਤਕ ਲੈਂਦਾ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਿਕ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਵਿਚ ਕਰਜ਼ਾ ਚੁਕਣ ਵਿਚ ਬਾਧਯ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਸ ਦੀ ਮੌਤ ਜਾਂ ਘਰ ਸਥਾਈ ਰੂਪ ਤੋਂ ਛੱਡਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਘਰ ਦੀ ਬਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਬਚੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਆਪਣੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰੇਗਾ। ਬਚੀ ਹੋਈ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਉਹ ਉਧਾਰ ਕਰਤਾ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭੇਜ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਕਮੁਸ਼ਤ ਜਾਂ ਆਵਧਿਕ ਭੁਗਤਾਨ ਨੂੰ ਉਧਾਰਕਰਤਾ ਆਪਣੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਰਿਵਰਸ ਬੰਧਕ ਬਜ਼ੁਰਗ ਨਾਗਰਿਕ ਲਈ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਤੋਂ ਆਰਥਿਕ ਹੇਲਥ ਲਾਇਨ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਤੇ ਵੀ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇ ਬਿਨਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥਾਵਾਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਮਿਆਦ 15 ਸਾਲ ਹੈ।

ਅਭਿਆਸ

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਡਾਏਂਡਰਾ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿਚ ਸੇਵਾਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋ ਜਾਏਗੀ। ਉਹ 15,000 ਰੁਪਏ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਇਕ ਉਤਪਾਦ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਹੇਠਲੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇ:

- 1) ਕਰ ਲਾਭ
- 2) ਵਿਆਜ ਤੋਂ ਕਮਾਈ
- 3) ਕਿਸੇ ਵੀ ਆਪਾਤਕਾਲੀਨ ਹਾਲਾਤ ਵਿਚ ਪੈਸੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਹੂਲਤ

ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਪਾਦ ਉਹਦੇ ਲਈ ਲਾਭਦਾਇਕ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂ?

ਨਿਵੇਸ਼ ਮੌਕਿਆਂ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

	ਵਾਪਸੀ ਦਰ ਸਾਲਾਨਾ ਆਮਦਨੀ	ਵਾਪਸੀ ਦਰ ਕੈਪੀਟਲ ਐਪਰੀਸਿਏਸ਼ਨ	ਜ਼ੋਖਮ	ਤਰਲਤਾ	ਕਰ ਦੇ ਫਾਇਦੇ	ਸਹੂਲਿਅਤ
ਫਾਇਨੈਂਸ਼ਿਅਲ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀਜ਼						
ਇਕਵੀਟੀਜ਼	ਘੱਟ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਗ਼ੈਰ ਪਰਿਵਰਤਨੀਏ ਡਿਬੈਂਚਰ	ਦਰਮਿਆਨਾ	ਘੱਟ	ਦਰਮਿਆਨਾ	ਔਸਤਨ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਫਾਇਨੈਂਸ਼ਿਅਲ ਸਿਕਿਉਰਿਟੀਜ਼ (ਨੌਨ-ਸਿਕਿਉਰਿਟੀਇਜ਼)						
ਬੈਂਕ ਡਿਪੋਜ਼ਿਟ	ਘੱਟ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਘੱਟ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਪ੍ਰੋਵਿਡੈਂਟ ਫੰਡ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਦਰਮਿਆਨਾ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਘੱਟ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਔਸਤਨ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਘੱਟ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਮਿਊਚੁਅਲ ਫੰਡ						
ਗ੍ਰੇਜ਼/ਇਕਵੀਟੀ	ਘੱਟ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਆਮਦਨੀ/ਰਿਣ	ਦਰਮਿਆਨਾ	ਔਸਤਨ	ਘੱਟ	ਜ਼ਿਆਦਾ	ਹਾਂ	ਜ਼ਿਆਦਾ
ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ						
ਰੀਅਲ ਐਸਟੇਟ	ਘੱਟ	ਦਰਮਿਆਨਾ	ਘੱਟ	ਘੱਟ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਔਸਤਨ
ਸੋਨਾ/ਚਾਂਦੀ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਘੱਟ	ਔਸਤਨ	ਔਸਤਨ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਔਸਤਨ

15. ਨਿਵੇਸ਼ ਘੋਟਾਲੇ ਤੋਂ ਬਚਾਓ/ਪਰਹੇਜ਼

ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਘੋਟਾਲੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਜਾਲ ਵਿਚ ਫਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚੋਂ ਕੁਝ ਕੁ ਹੇਠ ਸੂਚੀ ਬੱਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਪੰਪ ਐਂਡ ਡੰਪ

ਇਕ ਠੋਠ ਪੰਪ ਅਤੇ ਡੰਪ ਜੋ ਈ.ਮੇਲ ਅਤੇ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ. ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਕ ਅਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਬੜਾਵਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਇਹ ਨਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਕਿ ਉਨ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਕੇ ਉਹ ਵਡੀ ਰਾਸ਼ੀ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ। ਸਟਾਕਰੇਂਕਟਸ ਦਾ ਮੁਲ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਸ਼ੇਅਰ ਖਰੀਦਦੇ ਹਨ। ਇਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਸ਼ੇਅਰ ਦੀ ਕੀਮਤ ਸਿਖਰ ਤੇ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਘੋਟਾਲਾ ਕਲਾਕਾਰ ਉਸਦੇ ਸ਼ੇਅਰ ਅਤੇ ਸਟਾਕ ਦੇ ਮੁੱਲ ਵਿਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਸਦਾ ਹੈ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੇਕਾਰ ਸ਼ੇਅਰ ਬੇਚਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ।

ਬਾਇਲਰ ਰੂਮ

ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੇ ਘੋਟਾਲੇ ਇਕ ਅਨਚਾਹੀ ਫੋਨ ਕਾਲ ਜਾਂ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ ਦੇ ਜ਼ਰੀਏ ਇਹ ਦਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਿਜੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਟਾਕ ਏਕਸਚੇਂਜ ਵਿਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਜੇ ਇਕ ਵਾਰ ਕੰਪਨੀ ਸ਼ਾਰਵਜਨਿਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਤਾਂ ਸ਼ੇਅਰਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਧਨਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਜਾਏਗਾ। ਆਮਤੌਰ ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਹੜੀਆਂ ਖ਼ਬਰਾਂ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਪੌਂਜ਼ੀ ਜਾਂ ਪਿਰਾਮਿਡ ਯੋਜਨਾਵਾਂ

ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਅਤੇ ਈ.ਮੇਲ ਜਾਂ ਐਸ.ਐਮ.ਐਸ ਦੇ ਮਾਧਿਅਮ ਤੋਂ ਅਕਰਸ਼ਤ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹ ਬਚਨ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਘਰ ਬੈਠੇ ਹੀ 1000 ਰੁਪਏ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿਚ 20,000 ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਅਗਰਿਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਉਚ ਰਿਟਰਨ ਵਿਆਜ ਤੇਜੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਉਹ ਅਕਸਰ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਭਰਤੀ ਹੋਣ ਲਈ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰੰਤੂ ਅਸਲ 'ਚ ਹੁੰਦਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਥੇ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ਕ ਮੌਜੂਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। 'ਵਿਆਜ ਚੈੱਕ' ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਪੈਸੇ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਨਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਘੱਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅੰਤ ਵਿਚ ਤਬਾਹ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਖ਼ੀਰ ਵਿਚ ਸਮਰਥਕ ਤੁਹਾਡੇ ਪੈਸੇ ਲੈ ਕੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਅਭਿਆਸ

ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ 58 ਸਾਲ ਹੈ, ਇਕ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਈ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਚਿੱਠੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿਹੜੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਈ.ਪੀ.ਓ. ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਸੱਦਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਇਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਸਾਲ ਵਿਚ ਤੁਹਾਨੂੰ 56% ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਹ ਇਹ ਵੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਸ਼ੇਅਰ ਦਾ ਮੁੱਲ ਵਧਦਾ ਰਹੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੈਵਿਕ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਇਕ ਨਵਾਂ ਪਲਾਂਟ ਲਗਾਉਣ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਯੋਗ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਸ੍ਰੀ ਆਨੰਦ ਸ਼ਰਮਾ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਵੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਾਵਧਾਨੀਆਂ ਵਰਤਨੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੇ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਦੇ।

16. ਐਸਟੇਟ ਯੋਜਨਾ

ਐਸਟੇਟ ਯੋਜਨਾ ਉਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਹੈ ਜਿਸ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਤੁਹਾਡੇ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਡੀ ਪਰਿਸੰਪਤੀ ਦੀ ਵਸੀਅਤ ਤੁਹਾਡੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਨਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਸੇਵਾ ਨਿਵਿੱਤੀ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਿੱਸਾ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਵਸੀਅਤ ਇਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਘੋਸ਼ਨਾ ਹੈ ਜੋ ਵਸੀਅਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇਛਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਸਦੀ ਵਸੀਅਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡੀ ਜਾਵੇ। ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਉਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਜਾਂ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਆਦਮੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਨਾਮਿਤ ਲਾਭਾਰਥੀਆਂ ਵਿਚ ਜਾਇਦਾਦ ਵੰਡਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਦੇ ਹੋ। ਉਹ ਆਦਮੀ ਤੁਹਾਡੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਸਜੱਸ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡਾ ਦੋਸਤ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਨ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਕੀਲ ਜਾਂ ਮੁਨੀਮ ਆਦਿ।

ਮੁਖਤਾਰਨਾਮਾ

ਮੁਖਤਾਰਨਾਮਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੇ ਵਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਨਿੱਬੇੜਿਆ ਜਾਏਗਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਤੁਸੀਂ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਜੋ ਸਮਰਥਾਵਾਨ ਹਨ।

ਨਾਮਾਂਕਨ

ਆਪਣੀਆਂ ਜੀਵਨ ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀਆਂ, ਬੈਂਕ ਖਾਤੇ, ਸ਼ੇਅਰ, ਮਿਊਚੂਅਲ ਫੰਡ ਇਕਾਈਆਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਤੀਭੂਤੀਆਂ (ਸਿਕਿਊਰਟੀਜ਼) ਲਈ ਕੋਈ ਨਾਮਾਂਕਨ ਕਰਨਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਮੌਤ ਮਗਰੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦਾ ਤੱਤਪਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਅਭਿਆਸ

ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਇਕ ਨਿੱਜੀ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਹੋਏ ਹਨ ਜੋ ਆਪਣੇ ਟਰਮਿਨਲ ਲਾਭ ਵਿੱਚੋਂ ਬੈਂਕ ਦੇ ਟਰਮ (ਸਾਵਧਿ) ਜਮਾ ਖਾਤੇ ਵਿੱਚ 5 ਲੱਖ ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਕ ਮੁੰਡਾ ਤੇ ਦੋ ਕੁੜੀਆਂ ਹਨ। ਬੈਂਕ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜਮਾਂ ਕਿਤੇ ਗਏ 5 ਲੱਖ ਲਈ ਕਿਸੇ ਇਕ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸ ਬਣਾਵੇ ਅਤੇ ਇਕ ਤੋਂ ਵਧ ਨਾਮਾਂਕਨ ਕਬੂਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ। ਸ੍ਰੀ ਰਾਜੇਸ਼ ਇਹ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਤ ਦੇ ਸਮੇਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਿੰਨੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਕਮਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਵੇ। ਕਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਰਾ ਉਸ ਲਈ ਉਪਲਬਧ ਹੈ?

ਆਪਣੇ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਉ

ਇਥੇ ਤੁਹਾਡੇ ਸੁਨਹਰੇ ਸਾਲ ਜਿਉਣ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਮਿਹਨਤ ਦੀ ਕਮਾਈ ਦੇ ਫਲ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਨਣ ਦੇ ਕੁਝ ਸੁੱਝਾ ਦਿਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਹਿੱਤ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਨਾ: ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਉਹ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਭਾ ਦਾ ਲਾਹਾ ਲੈਂਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣ ਕੁਝ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਸਿੱਖੋ, ਬਾਗਵਾਨੀ ਕਰੋ, ਕੋਈ ਖੇਡ ਖੇਡੋ, ਆਪਣੇ ਲਈ ਕੋਈ ਨੇਮੀ ਕਸਰਤ ਕਰੋ, ਜਾਂ ਆਪਣੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵੱਧੋ।

ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹੋ: ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਤੁਸੀਂ ਮਿਲਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਤੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਸੀ ਪਰ ਸਮੇਂ ਦੀ ਘਾਟ ਕਰਕੇ ਤੁਸੀਂ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਸਕੇ। ਹੁਣ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਯਾਤਰਾ: ਇਹ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਤਮ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਡੀ ਗ਼ੈਰ ਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਰਿਆਸਥਲ ਤੇ ਕੀ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਇਸ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਤੁਸੀਂ ਯਾਤਰਾ ਦੇ ਖੁਬਸੂਰਤ ਪਲਾਂ ਨੂੰ ਮਾਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਮਾਰਗ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਕਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਵਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਤਰਾਵਾਂ ਦਾ ਆਨੰਦ ਲੈ ਸਕਣ।

ਸਵੈ ਸੇਵਕ (ਵੋਲੰਟੀਅਰ): ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਅਣਗਿਣਤ ਮੌਕੇ ਹਨ ਆਪਣਾ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਲਈ। ਹਸਪਤਾਲ, ਕੁਦਰਤ ਪਰਿਸਰ, ਸਕੂਲਾਂ, ਪੁਸਤਕਾਲਾਂ, ਸਮੁਦਾਇਕ ਕੇਂਦਰਾਂ, ਕਲਿਆਨ ਪਰਿਯੋਜਨਾਵਾਂ ਆਦਿ ਵਿੱਚ ਸਵੈ ਸੇਵਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਸਫਲ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੁਸਰਿਆ ਲਈ ਵੀ ਇਹ ਹੀ ਭਾਵਨਾ ਰਖਦੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੇ ਚੰਗੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਸਾਰਥਕ ਅਨੁਭਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹੋਏ ਦੁਸਰਿਆ ਦੇ ਜੀਵਨ ਨਾਲ ਜੋੜਨਾ।

ਇਕ ਅੰਸ਼ਕਾਲੀ ਕੰਮ ਕਰੋ: ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਜਗਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਖਿਡਾਰੀ ਰਹਿ ਚੁਕੇ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਇਕ ਸਲਾਹਕਾਰ ਜਾਂ ਪਰਮਾਰਸ਼ ਕਰਤਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਖਿਡਾਰੀ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਕੋਚ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ; ਜੇ ਚਿਕਿਤਸਕ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਅੰਸ਼ਕਾਲੀ ਪਰਮਾਰਸ਼ ਕਰਤਾ ਬਣ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਸਿੱਖਾ ਸਕਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ; ਇਕ ਸਿੱਖਿਅਕ ਕਦੇ ਵੀ ਸੇਵਾ ਨਿਵ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ।

ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੋ: ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਮਾਲਿਕ ਆਪ ਬਣਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹੋ ਤਾਂ ਇਹ ਹੀ ਆਪਣਾ ਵਪਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਹੀ ਸਮਾਂ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਛੋਟੇ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਔਸਤਨ ਪੈਮਾਨੇ ਤਕ ਦਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਣਾਏ ਗਏ ਸੰਪਰਕ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰੋ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਨੂੰ ਵਧਦਾ ਵੇਖੋ।

17. ਸਾਰ

- ਆਰਥਿਕ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਣੇ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਅੰਤਿਮ ਲਾਭ ਦੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲਾਗਓ (ਪ੍ਰੋਵਿਡੈਂਟ ਫੰਡ, ਗ੍ਰੈਚੁਟੀ, ਬੀਮਾ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਕਮਾਈ (ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ), ਉਦਾਹਰਣ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗ੍ਰੈਟੀਆ ਪੇਮੈਂਟ, ਆਦਿ)
- ਨਿਵੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖੋ।
- ਕਮਾਈ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰੋ ਅਤੇ ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਕਮਾਈ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ।
- ਆਪਣੇ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਵਾਰਿਕ ਕਮਾਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੋ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮਾਮੂਲੀ ਜਾਂ ਅਪ੍ਰਤਿਆਸ਼ਿਤ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਸਕੋ।
- ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰੋ ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੀ ਕਰ ਦੇਣ ਤੇ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਮਾਈ ਤੁਹਾਡੇ ਖਰਚਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਵਿਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।
- ਆਪਣੇ ਸਾਰੇ ਆਰਥਿਕ ਸੰਸਾਧਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠੇ ਪ੍ਰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉ।
- ਆਪਣੇ ਰਹਿਣ-ਸਹਿਣ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਮਾਈ ਦੇ ਸੰਭਾਵਿਕ ਸਰੋਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਚਲ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
- ਸੇਵਾ ਨਿਵਿਤੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰ ਮੁੱਦੀਆਂ ਬਾਰੇ ਖ਼ਬਰ ਰੱਖੋ।
- ਉਪ ਲੱਬਧ ਬੀਮਾ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤੁਸੀਂ ਚਿਰੰਜੀਵਤਾ, ਮੁਦਰਾ ਸਫ਼ਿਤੀ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਸ਼ੈਲੀ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲੀ ਵਰਗੇ ਜਖਮਾਂ ਤੋਂ ਨਿਬੜਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ।
- ਹਮੇਸ਼ਾ ਟ੍ਰੈਕ ਰੱਖੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਵੇਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹੋ, ਕਮਾਈ ਲਈ ਬਦਲਣ ਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ; ਆਰਥਿਕ ਬਾਜ਼ਾਰ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦ ਕਿਵੇਂ ਬਦਲ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਮਾਈ ਕਿਵੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਲਕਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿਚ ਸਹਾਇਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

18. ਜ਼ਰੂਰੀ ਵੈੱਬਸਾਇਟਸ

1. www.sebi.gov.in
2. www.rbi.org.in
3. www.amfiindia.com
4. www.investor.sebi.gov.in
5. www.nseindia.com
6. www.bseindia.com